

SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA ARAB TILINI O'QITISHDA ZAMONAVIY METODLAR

Jamila Otaxonova

Ijtimoiy-siyosiy fanlar instituti filologiya va tillarni o'qitish: arab tili yo'nalishi 4-bosqich talabasi

E-mail: otaxonovajamila777@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada sun'iy intellekt texnologiyalarining arab tilini o'qitish jarayonidagi o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. Zamonaviy ta'limda sun'iy intellekt vositalari yordamida o'quv jarayonini samarali tashkil etish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Maqolada interaktiv metodlar, mobil ilovalar va sun'iy intellekt asosidagi platformalardan foydalanishning afzalliklari yoritiladi. Tadqiqot natijalari sun'iy intellekt vositalari o'quvchilarning qiziqishini oshirishi, mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantirishi va bilimlarni tezroq o'zlashtirishga yordam berishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, arab tili, ta'lim, interaktiv metodlar, raqamli texnologiyalar

Аннотация: В данной статье анализируется роль и значение технологий искусственного интеллекта в процессе обучения арабскому языку. Рассматриваются возможности эффективной организации учебного процесса с использованием инструментов искусственного интеллекта в современном образовании. Освещаются преимущества применения интерактивных методов, мобильных приложений и платформ на основе искусственного интеллекта. Результаты исследования показывают, что технологии искусственного интеллекта повышают интерес обучающихся, развивают навыки самостоятельного обучения и способствуют более быстрому усвоению знаний.

Ключевые слова: искусственный интеллект, арабский язык, образование, интерактивные методы, цифровые технологии

Abstract: This article analyzes the role and importance of artificial intelligence technologies in teaching the Arabic language. It examines the possibilities of effectively organizing the learning process using AI tools in modern education. The advantages of interactive methods, mobile applications, and AI-based platforms are highlighted. The results show that AI technologies increase students' interest, develop independent learning skills, and help accelerate knowledge acquisition.

Keywords: artificial intelligence, Arabic language, education, interactive methods, digital technologies.

Kirish (Introduction)

Bugungi globalashuv va axborotlashuv jarayonida xorijiy tillarni o'rganish ta'lim tizimining

ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylanib bormoqda. Xususan, arab tili diniy, ilmiy, siyosiy va iqtisodiy sohalarda keng qo‘llanilishi sababli uning o‘rganilishiga bo‘lgan ehtiyoj ortib bormoqda. Shu bilan birga, zamonaviy jamiyatda til bilish nafaqat kommunikativ vosita, balki kasbiy raqobatbardoshlikni ta‘minlovchi muhim omil hisoblanadi.

An‘anaviy o‘qitish metodlari, ya‘ni darslik va o‘qituvchi markazidagi yondashuvlar ko‘pincha o‘quvchilarning individual ehtiyojlarini to‘liq qondira olmaydi. Natijada o‘quvchilarda darsga nisbatan qiziqish pasayadi, o‘rganilgan bilimlar uzoq muddat saqlanmaydi. Ayniqsa, arab tilining fonetik tizimi, grammatik tuzilishi va yozuvining murakkabligi uni o‘rganishda qo‘shimcha qiyinchiliklar tug‘diradi.

So‘nggi yillarda sun‘iy intellekt (SI) texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta‘lim sohasida yangi imkoniyatlarni yuzaga keltirdi. SI vositalari ta‘lim jarayonini individuallashtirish, interaktivlikni oshirish, o‘quvchilarning mustaqil o‘rganish faoliyatini qo‘llab-quvvatlash imkonini beradi. Shu sababli, arab tilini o‘qitishda sun‘iy intellektdan foydalanish masalasi ilmiy va amaliy jihatdan dolzarb аҳамият касб этади.

Masalaning qo‘yilishi (Problem statement)

Arab tilini o‘qitish jarayonida qator tizimli muammolar mavjud: o‘quvchilarning dars jarayonida passiv ishtirok etishi, talaffuz va tinglab tushunish ko‘nikmalarining yetarli darajada rivojlanmaganligi, shuningdek, individual yondashuvning yetishmasligi asosiy muammolardan biridir.

Bundan tashqari, an‘anaviy ta‘lim jarayonida o‘quvchilar ko‘proq nazariy bilim olishga yo‘naltirilgan bo‘lib, amaliy mashg‘ulotlar yetarli darajada tashkil etilmaydi. Natijada til o‘rganish jarayoni samaradorligi pasayadi, o‘quvchilarning mustaqil ishlash ko‘nikmalari sust rivojlanadi.

Mazkur muammolarni bartaraf etish uchun zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalarini, xususan sun‘iy intellekt asosidagi vositalarni ta‘lim jarayoniga joriy etish zarur. Tadqiqotning asosiy maqsadi — arab tilini o‘qitishda sun‘iy intellektdan foydalanishning samarali metodlarini aniqlash va ularning ta‘lim sifatiga ta‘sirini tahlil qilish.

Tadqiqot usullari (Methods)

Tadqiqotda nazariy va amaliy yondashuvlar qo‘llanildi. Nazariy tahlil orqali sun‘iy intellekt texnologiyalarining ta‘lim tizimidagi o‘rni va imkoniyatlari o‘rganildi. Amaliy qismda esa arab tilini o‘qitishda SI vositalaridan foydalanish samaradorligi kuzatildi va tahlil qilindi.

Tadqiqot davomida quyidagi metodlar qo‘llanildi:

Kuzatuv usuli — o‘quvchilarning SI vositalari bilan ishlash jarayoni tahlil qilindi; Taqqoslash usuli — an‘anaviy va zamonaviy usullar samaradorligi solishtirildi; Tajriba usuli — sun‘iy intellekt vositalari asosida mashg‘ulotlar tashkil etildi; Tahlil usuli — olingan natijalar ilmiy jihatdan umumlashtirildi.

Amaliy faoliyatda quyidagi SI vositalari qoʻllanildi: ChatGPT kabi platformalar yordamida interaktiv dialoglar;

mobil ilovalar orqali lugʻat boyligini oshirish;

audio-vizual materiallar yordamida tinglab tushunish koʻnikmalarini rivojlantirish;

individual topshiriqlar orqali oʻquvchilarning darajasiga mos mashgʻulotlar tashkil etish.

Natijalar va muhokama (Results and Discussion)

Tadqiqot natijalari shuni koʻrsatdiki, sunʼiy intellekt vositalari arab tilini oʻqitishda samaradorlikni sezilarli darajada oshiradi. Oʻquvchilar darsga faolroq ishtirok etadi, yangi soʻz va iboralarni tezroq oʻzlashtiradi, talaffuz va tinglab tushunish koʻnikmalari yaxshilanadi.

Sunʼiy intellekt asosidagi interaktiv mashgʻulotlar oʻquvchilarning mustaqil ishlash koʻnikmalarini rivojlantiradi va ularning oʻrganishga boʻlgan qiziqishini oshiradi. Shu bilan birga, aniq va maqsadga yoʻnaltirilgan “prompt”lar berilganda, oʻquvchilar SI vositalaridan maksimal foyda oladi.

Masalan, “10 ta arabcha soʻz ber” kabi umumiy topshiriq oʻrniga, “Boshlangʻich darajadagi oʻquvchilar uchun kundalik hayotga oid 10 ta arabcha soʻz va ularning oʻzbekcha tarjimasini misollar bilan ber” kabi aniq va yoʻnaltirilgan promptlar natijani sezilarli darajada yaxshilaydi.

Natijalarni tahlil qilganda, quyidagi xulosalar chiqarish mumkin:

Sunʼiy intellekt vositalari arab tilini oʻqitishda samaradorlikni sezilarli oshiradi.

Interaktiv mashgʻulotlar va individual yondashuv oʻquvchilar faolligini va mustaqil oʻrganish koʻnikmalarini kuchaytiradi.

Aniq va yoʻnaltirilgan promptlar SI vositalaridan maksimal natija olishga yordam beradi.

Sunʼiy intellekt vositalarining keng qoʻllanilishi taʼlim sifatini oshirish bilan birga, oʻqituvchining nazorat va yoʻnaltiruvchi rolini yanada muhim qiladi.

Xulosa (Conclusion)

Sunʼiy intellekt texnologiyalaridan foydalanish arab tilini oʻqitish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Bu texnologiyalar oʻquv jarayonini interaktiv, qiziqarli va individuallashtirilgan shaklda tashkil etish imkonini beradi.

Shu bilan birga, sunʼiy intellekt vositalaridan samarali foydalanish ularning “prompt”lari toʻgʻri shakllantirilishiga bogʻliq. Yaʼni, samarali natijaga erishish uchun aniq va maqsadga yoʻnaltirilgan topshiriqlar berish muhim ahamiyatga ega.

Kelajakda sunʼiy intellekt vositalarini keng joriy etish orqali taʼlim sifatini yanada oshirish mumkin va oʻquvchilarning mustaqil fikrlash koʻnikmalari rivojlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar / References

- [1] Yormatova A. V. Til oʻqitishda sunʼiy intellektning ijobiy va salbiy jihatlari. The Lingua Spectrum, 2026.

- [2] Usmanov A. O‘zbek tilini rivojlantirishda sun’iy intellektning o‘rni. Global Sciences, 2026.
- [3] Ismaylov A. Sun’iy intellektning ta’limdagi o‘rni. Actual Problems of Humanities and Social Sciences, 2025.
- [4] Russell S., Norvig P. Artificial Intelligence: A Modern Approach. 4th Edition, 2021.
- [5] Holmes W., Bialik M., Fadel C. Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning. 2022.
- [6] Luckin R. Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st Century. 2020.